

บทที่ 1

บทนำ

เรือดเป็นแมลงเบียนภายนอกที่บินไม่ได้ คุดเลือดเป็นอาหารและมักออกหาอาหารกินในเวลากลางคืน ไม่พบรายงานว่าเรือดสามารถนำโรคมานสู่มนุษย์ ยกเว้นการศึกษาในห้องปฏิบัติการเท่านั้น อย่างไรก็ตามเรือดเป็นแมลงรบกวน คุดกินเลือดทำให้เกิดจุดแดงเป็นจ้ำบริเวณใบหน้า คอ แขน และขา ในบางครั้งอาจขยายเป็นวงหรือตุ่มอักเสบ พุพอง นอกจากนี้ขณะที่เรือดคุดเลือดมนุษย์ จะรบกวนการนอนหลับ ทำให้หลับไม่สนิท เกิดความวิตกกังวล และอ่อนเพลียจากการอดนอน ในอดีตประเทศไทยพบการระบาดของเรือดแต่ไม่มีข้อมูลที่แน่ชัด ซึ่งตั้งแต่องค์การอนามัยโลกได้ส่งเสริมให้ใช้ DDT อย่างแพร่หลายในช่วงปี พ.ศ. 2517 เพื่อควบคุมยุงและป้องกันโรคมalaria (WHO, 1974) อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เรือดได้หายไปจากประเทศไทยด้วยเช่นเดียวกัน

จากการศึกษาของ Hwang *et al.* (2005) และ Doggett *et al.* (2004) พบว่าในต่างประเทศได้เกิดปัญหาเรื่องการระบาดของเรือดขึ้นอีกครั้งในช่วง 6-10 ปีที่ผ่านมา ในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และออสเตรเลีย เป็นต้น ส่วนในประเทศไทยพบปัญหาการระบาดของเรือดขึ้นอีกครั้งในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่มักเกิดในแหล่งที่อยู่อาศัยแบบชั่วคราว เช่น โรงแรม เกสต์เฮาส์ หอพัก เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้คนเริ่มหันมาสนใจในเรื่องของการควบคุมเรือดอีกครั้ง นอกจากนี้ยังพบการระบาดของเรือดภายในรถไฟ ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2551 และทำให้การเดินทางไฟต้องประสบปัญหาเป็นอย่างมาก โดยเรือดอาศัยตามเบาะที่นั่งและคุดกินเลือดผู้โดยสารจนได้รับความเดือดร้อน

มีข้อสมมติฐานหลายประการเกี่ยวกับการกลับมาแพร่ระบาดของอีกครั้งหนึ่งของเรือด เช่น การเดินทางของมนุษย์ไปทั่วโลก การแลกเปลี่ยนเฟอร์นิเจอร์มือสอง หรือการใช้สารฆ่าแมลงชนิดเดียวกันติดต่อกันเป็นเวลานานจนทำให้เกิดความต้านทานขึ้นมา พัฒนาการของการต้านทานต่อสารกำจัดแมลงมักเกิดจากการใช้สารเคมีชนิดเดียวกัน หรือสารเคมีที่มีกลไกการออกฤทธิ์ที่เหมือนกัน อาจทำให้แมลงพัฒนาความต้านทานได้ (Potter, 2005) หรือการที่ผู้คนไม่รู้จักรี๊ด หรือไม่ทราบว่า มีเรือดระบาดอยู่ในบ้านเรือน จึงทำให้การใช้สารเคมีที่มุ่งเป้าหมายกำจัดแมลงศัตรูในบ้านเรือนทั่วไป เช่น มด หรือแมลงสาบ ไม่สามารถกำจัดเรือดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้แมลงได้รับสารเคมีในระดับต่ำและอยู่รอดจากการใช้สารเคมีกำจัดแมลงในบ้านเรือนจนเป็นเหตุให้เรือดมีการต้านทานและกลับมาระบาดอีกครั้ง ด้วยเหตุที่เรือดมีการกลับมาระบาดอีกครั้งจึงต้องการข้อมูลของ

การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรค เพื่อเป็นทางเลือกในการป้องกันกำจัดโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยต่อผู้อยู่อาศัยและผู้ใช้งานกำจัดแมลงมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวงจรชีวิต และจำแนกชนิดของโรคที่พบระบาดในแหล่งที่อยู่อาศัย
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสารฆ่าแมลงบางกลุ่มในการควบคุมโรค

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

